

LBRIS

We know
books

Clare Vanderpool

**LA
LUMINA
LUNII**

Traducere din limba engleză și note
de Sabina Lungu

 **Booklet
fiction** | 2021

Personaje

Locuitori ai orașului Manifest din anii 1917 și 1918

SHADY¹ HOWARD: proprietar de cârciumă și contrabandist

JINX²: pungaș remarcabil

NED GILLEN: alergător-vedetă la liceul din Manifest

HATTIE MAE HARPER: tânără speranță la ziarul *Manifest Herald*

UNGUROAICA: proprietăreașă și prezicătoare la Salonul de Divinație al domnișoarei Sadie

MĂICUȚA REDEMPTA: călugăriță, nu face parte dintre universalii

IVAN DEVORE: diriginte de poștă

VELMA T. HARKRADER: profesoară de chimie și făuritoare de leacuri băbești

DOMNUL UNDERHILL³: dricar

HADLEY GILLEN: tatăl lui Ned și proprietar al magazinului de bricolaj

EUDORA LARKIN: președinta asociației Fiicele Revoluției Americane (filiala din Manifest)

PEARL ANN LARKIN: fiica doamnei Larkin și iubita lui Ned

ARTHUR DEVLIN: proprietar de mină

LESTER BURTON: supraveghetor în mină

FINN: unchiul lui Jinx

¹ Numele personajului înseamnă în engleză „suspect“, „dubios“, „necurat“.

² Numele personajului înseamnă în engleză „piază rea“.

³ Numele are la bază un joc de cuvinte care face referire la profesia personajului, aceea de dricar sau antreprenor de pompe funebre în asociere cu engl. *under* („sub“, „dedesubt“) și *hill* („deal“, „colină“).

Alți locuitori și țările lor de origine

DONAL MACGREGOR: Scoția

CALLISTO MATENOPOULOS: Grecia

CASIMIR ȘI ETTA (ȘI MICUȚA EVA) CYBULSKIS: Polonia

OLAF ȘI GRETA AKKERSON: Norvegia

MAMA SANTONI: Italia

HERMANN KEUFER: Germania

NIKOLAI YEZJERSKA: Rusia

Locuitori ai orașului Manifest din anul 1936

ABILENE TUCKER: fată nouă în oraș

GIDEON TUCKER: tatăl lui Abilene

LETTIE ȘI RUTHANNE: prietene cu Abilene

PASTORUL SHADY HOWARD: tot puțin dubios

HATTIE MAE MACKE: încă scrie „Auxiliarul de știri al lui Hattie Mae“

IVAN DEVORE: încă diriginte de poștă

VELMA T.: încă profesoara de chimie

MĂICUȚA REDEMPTA: călugăriță în continuare

DOMNIȘOARA SADIE: tot prezicătoare

DOMNUL UNDERHILL: tot dricar

DOMNUL COOPER: frizerul

DOAMNA DAWKINS: proprietăreasă a Drogheriei Dawkins

DOAMNA EVANS: femeie care stă pe verandă și se uită în gol

Calea Ferată Santa Fe

SUD-ESTUL KANSASULUI

27 MAI 1936

Mișcarea trenului mă hâțâna ca un cântec de leagăn. Am închis ochii la peisajul prăfuit de țară și mi-am imaginat semnul pe care îl cunoșteam doar din povești. Cel chiar de la marginea orașului, cu litere mari și albastre: „Manifest: un oraș cu un trecut bogat și un viitor luminos“.

M-am gândit la tăticul meu, Gideon Tucker. Vorbește cel mai bine prin povești, dar în ultimele săptămâni deveniseră puține și rare. Așa că atunci când îmi spunea „Abilene, ți-am povestit despre vremurile când...“, tăceam și ciuleam urechile bine. Spunea mai ales povești despre Manifest, orașul în care trăise cândva.

Cuvintele sale creionau imagini cu vitrine strălucitoare și orașeni plini de viață. Să ascult poveștile lui Gideon era ca și cum aș fi supt niște bomboane de caramel moi și dulci. Și când iarăși se închidea în el, încercam să îmi amintesc ce gust aveau. Poate așa mi-am găsit alinarea în acel moment, chiar dacă el era atât de departe. Amintindu-mi aroma cuvintelor lui. Dar ce-mi aminteam mai ales era tristețea din vocea lui când mi-a spus că nu puteam rămâne cu el pe timpul verii, în timp ce lucra la calea ferată, în Iowa. Ceva se schimbase la el. A început în ziua în care m-am tăiat la genunchi. Rana s-a infectat și m-am îmbolnăvit grav. Doctorii au spus că am fost norocoasă că am scăpat. Dar a fost ca și cum Gideon se rănise

și el pe dinăuntru. Doar că el nu a scăpat. Și îl durea atât de tare, încât l-a făcut să mă trimită departe.

Am căutat în geantă săculețul de făină în care îmi țineam cele câteva lucruri dragi mie. O rochie albastră, două monede lucitoare de 10 cenți pe care le câștigasem adunând sticle, o scrisoare de la Gideon care le dădea oamenilor de știre că voi fi întâmpinată de pastorul Howard la magazia din Manifest și lucrul meu cel mai de preț, pe care-l țineam într-o cutie căptușită cu un număr vechi, din 1917, al ziarului *Manifest Herald*: busola tăticului meu.

În cutia lui aurie, semăna cu un ceas de buzunar, dar înăuntru era o busolă care arăta toate direcțiile. Singura problemă era că o busolă bună arată întotdeauna nordul. În cazul ăsteia, acul atârna și se rotea în toate părțile. Nici măcar nu era atât de veche. Înăuntru avea înscrise numele fabricantului și data la care fusese făcută. „St. Dizier, 8 octombrie 1918.“ Gideon avusese întotdeauna de gând să o repare, dar când să plec, a spus că lui oricum nu îi trebuia, din moment ce putea să se ghideze după șinele de tren. Chiar și așa, îmi plăcea să îmi închipui că lanțul busolei stricate era suficient de lung cât să se întindă de-a lungul drumului, până înapoi în buzunarul lui, cu el la un capăt și cu mine la celălalt.

Netezind ziarul îngălbenit pentru a mia oară, mi-am plimbat ochii peste pagină, sperând să găsesc o știre – oricât de mică – despre tăticul meu sau un amănunt din care să ghicesc cum era pe atunci.

Dar pe o parte era același vechi reportaj despre porci și vite, iar pe cealaltă, „Auxiliarul de știri al lui Hattie Mae: ediția foaie volantă“, plus câteva reclame la obligațiunile de război și la tonicul pentru păr al lui Billy Bump. Nu știam nimic despre Hattie Mae Harper, în afară de ce scrisese în articol, dar mă gândeam că rubrica ei protejase busola lui Gideon pentru o bucată bună de timp și pentru asta îi eram recunoscătoare. Am pus cu grijă ziarul înapoi

în cutie și cutia în geantă, dar am lăsat busola afară. Cred doar că aveam nevoie să mă țin de ceva.

Controlorul a intrat în vagon.

— Următoarea oprire, Manifest.

Trenul de șapte patruzeci și cinci după-amiaza avea să ajungă exact la timp. Controlorii anunțau opririle doar cu câteva minute înainte, așa că trebuia să mă grăbesc. Am îndesat busola într-un buzunar lateral al genții și apoi mi-am croit drum către spatele ultimului vagon. Pentru că de data asta eram plătitore de bilet întreg, nu trebuia să sar afară și, de altfel, știam că preotul mă aștepta. Dar orice descurcăreț știe că e mai bine să apuci să-ți faci o idee despre un loc înainte să-și facă el o idee despre tine. Îmi pusesem salopetă special pentru asta. De altfel, întunericul se lăsa abia peste o oră, așa că aveam timp suficient să-mi găsesc drumul spre gară.

În ultimul vagon, am așteptat, ascultând în felul în care fusesem învățată – adică până când trenul încetinește atât de mult, încât roțile încep să păcănească în ritmul bătăilor inimii. Necazul e că inima mea o ia la goană când mă uit la pământul care trece în grabă. Am văzut, în sfârșit, un petic de iarbă și am sărit. M-am izbit de pământ repede și cu putere, dar am aterizat și m-am rostogolit, în vreme ce trenul se târâia mai departe, fără vreun „mulțumesc“ sau „la revedere“.

De cum m-am ridicat și am început să mă curăț de țărână, am văzut semnul la nici măcar un metru și jumătate în fața mea. Era atât de bătut de vreme, că abia se mai zărea câte o așchie de vopsea albastră. Și era atât de ciuruit, că mai toate cuvintele dispăruseră. Nu mai rămăsese decât: „Manifest: un oraș cu un trecut“.

**AUXILIARUL DE ȘTIRI
AL LUI HATTIE MAE**

EDIȚIA FOAIE VOLANTĂ

27 MAI 1917

Sunt încântată să încep această rubrică inovatoare la ziarul *Manifest Herald*. Experiența mea de anul trecut ca asistent de redacție la ziarul liceului din Manifest (ura, ura pentru Grizzlies!) mi-a format ochiul pentru detalii interesante și mi-a dat un al șaselea simț pentru știri.

După ce unchiul Henry a discutat cu oamenii lui de la ziar, a decis să-mi dea oricum o rubrică de ținut. Acum, când națiunea e angrenată într-un mare război și tinerii noștri părăsesc dulcele tărâm al libertății, trebuie să fim vigilenți pe frontul de acasă. Președintele Wilson ne-a cerut tuturor să ne facem datoria patriotică de a sprijini efortul de război și deja sunt mulți cei care răspund acestei chemări. Hadley Gillen spune că obligațiunile de război se vând ca pâinea caldă. Doamna Eudora Larkin și Fiicele Revoluției Americane s-au apucat să coasă cuverturile victoriei¹.

¹ Cuverturi cusute cu simboluri ale victoriei (de regulă, litera V colorată în roșu sau cuvântul „victorie”), produse pe frontul de acasă pentru a sprijini efortul de război și trimise soldaților și refugiaților de peste ocean.

Până și doamna Velma T. Harkrader a dedicat cu generozitate, în ultima săptămână de școală, ora de chimie a anului terminal pregătirii de pachete cu ajutoare pentru flăcăii noștri care servesc sub drapel. În ciuda unei mici explozii care a avut loc în timp ce pregătea elixirul său contra dispepsiei, pachetele au ieșit minunat, înfășurate fiecare în pânză cadrilată în roșu, alb și albastru, și sunt sigură că vor fi primite cu multă recunoștință.

Acum a venit timpul să-mi agăț în cui coroana de Regină a Balului din Manifest, anul 1917, și să o dau la schimb pentru anevoioasa viață de ziarist. Și acesta este legământul meu față de tine, cititorule fidel: poți conta pe mine să fiu sinceră și doveditoare în a-ți aduce relatări veritabile și de interes în fiecare săptămână.

Așadar, dacă vreți să aflați cine, ce, de ce, când și unde, uitați-vă la spatele secțiunii „Porci și vite” în fiecare duminică.

HATTIE MAE HARPER

Reporter de știri locale

**TONICUL PENTRU PĂR
AL LUI BILLY BUMP**

Ia ascultați, băieți! Aveți mâncărimi și scalpul uscat? V-ați dori să aveți mai mult păr în cap? Părul vostru a căpătat culoarea caprelor bătrâne? Atunci tonicul pentru păr al lui Billy Bump este exact ce vă trebuie. Masați scalpul și părul cu puțin tonic înainte de culcare și, când vă treziți, veți simți deja niște furnicături. Asta

înseamnă că părul vostru crește la loc și e de aceeași culoare pe care v-o amintiți din liceu. Așa este, oameni buni! Doamnele vor băga de seamă atât părul de pe cap, cât și mersul vostru mai săltăreț. Cumpărați tonicul pentru păr al lui Billy Bump chiar astăzi de la frizeria din colț. Acolo, să spuneți că v-a trimis chiar Billy și veți primi un pieptăn gratuit. Poate fi folosit pentru mustăți și perciuni deopotrivă. Dar evitați contactul cu urechile și nasul.

Cumpărați o obligațiune de război și apărați libertatea americană!

Calea pierzaniei

27 MAI 1936

Primul lucru după ce sari dintr-un tren: trebuie să verifici și să te asiguri că încă ai la tine lucrurile cu care ai sărit. Asta a fost întotdeauna ușor pentru mine, pentru că n-am avut niciodată prea multe. Gideon spunea că tot ce-ți trebuie sunt rucsacul în spinare și un cap bun pe umeri. Eu le aveam pe amândouă, așa că am socotit că eram pregătită.

Îndreptându-mă către o dumbravă care arăta vie numai pe jumătate, am dat peste un pârau. Era doar un firicel de apă, dar îl simțeam răcoros și curat pe față și pe mâini. Acum eram pregătită să dau ochii cu preotul cu care urma să locuiesc pe timpul verii. N-aș putea să spun cum de s-a înhăitat tati cu un preot, că nu e bisericos de fel. Se pare că preotul lua din când în când sub oblăduire câte un suflet rătăcitor, iar Gideon fusese unul dintre ele. În orice caz, pastorul Howard mă aștepta și oricât aș fi zăbovit, tot nu aș fi putut schimba asta.

Am pus ochii pe un băț numai bun de zăngănit în gard și l-am făcut să răsune de-a lungul primului gard care mi-a ieșit în cale. Gideon și cu mine am descoperit că zgomotele umpleau de minune o tăcere pustie. Când eram mai mică, obișnuiam să ne plimbăm ore întregi cântând, inventând rime și lovind obiecte pe post de minge. Acum zgomotul pe care-l făcea bățul își trimitea ecoul departe, în copaci, dar nu mai alunga senzația de singurătate. Pentru prima dată de când puteam să-mi amintesc, eram singură. Poate ar fi bine

LIBRIS
să încerc să mai fac niște rime. Gideon spunea primul vers, iar eu încropeam altul care să rimeze. Zăngănitul bățului înfiripa un ritm plăcut pentru rima din capul meu.

— Ce-aș vrea un bănuț, ce-aș vrea o firfircă. Le-aș schimba degrabă pe-o cafea și-o murăturică. Ce-aș vrea o părăluță, ce-aș vrea un gologan. I-aș cheltui pe toți pe gumă, vreme de un an. Ce-aș vrea un măr și ce-aș vrea o portocală...

Când mi-am dat seama că m-am încuiat singură încheind versul cu „portocală“, am dat cu bățul de o poartă. O poartă mare din fier forjat, care avea o groază de chestii sudate pe ea. Furculițe, ibrice, potcoave, chiar și grătarul unei vechi sobe pentru tuci. Uitându-mă mai atent, mi-am plimbat degetele peste literele negre de fier care tronau în partea de sus a porții. Literele erau nițel strâmbe și puțin inegale, dar păreau să formeze cuvântul „pierzanie“. Gideon și cu mine fuseserăm pe la destule slujbe la biserică, sperând să primim la sfârșit o masă caldă, așa că auzisem cuvântul de câteva ori. Predicatorii îl tot foloseau. Le spuneau oamenilor să se lepede de rău, că de nu, o să-l urmeze pe diavol pe calea pierzaniei.

De ce ar fi vrut cineva cuvântul ăla sudat pe poartă – nu pot să spun. Dar iată-l acolo. Buruienile se cățarau încolăcindu-se pe fierul forjat, întărâtându-te să intri. Și chiar era o cale, o potecă. Dincolo de poartă, frunzele și păpădiile căptușeau o fâșie lungă și stearpă de pământ, ținând drumul până la o casă veche și dărăpănată. Vopseaua era scorojită, iar leagănul din pridvor atârna strâmb, ca și când nu mai avea în el nicio forță să se legene.

Categoric, acolo nu locuia nimeni. Până și un vagon de tren sau o mahala lângă calea ferată păreau locuri mai primitoare. Dar una din perdelele din față a fluturat. Oare eram privită? Inima îmi bătea ca aripile unui liliac. Pentru moment, eram bucuroasă să n-o apuc pe Calea Pierzaniei. Orașul nu era departe, așa că mi-am pus bățul în gard și mi-am continuat drumul.

De data asta, mi-am făcut rima aproape în șoaptă.

— Aveam o mătă mică și avea un pisoi. Oriunde m-aș fi dus, făcea tărăboi.

Gardul se terminase, dar se semețea din nou în jurul unui cimitir. Din iarba rară, pietrele de mormânt păreau să se uite la mine cum trec. Mi s-a zbârlit părul la ceafă când am auzit ceva zdrobind glodul în spatele meu. M-am oprit și m-am uitat înapoi. Nu era nimic altceva decât foșnetul frunzelor. Am pornit mai departe, zdrăgănindu-mi bățul, înconjurată de copaci din ce în ce mai deși.

— Aveam un cățeluș pe nume Grivei. Îți venea mereu în brațe să-l iei.

Crengile mi se agățau de haine și m-am împiedicat de o rădăcină, aterizând cu putere pe genunchi. Era genunchiul la care mă tăiasem cu câteva luni în urmă. Rana se cicatrizase, dar îmi simțeam pielea întinsă ca și cum încă s-ar fi străduit să țină totul laolaltă. Am masat puțin locul și m-am scuturat de țărână.

Îarăși s-a auzit. Poate că nu era un zgomot, ci o mișcare. Mi-am ținut respirația, ascultând în tăcere și apoi mi-am continuat drumul către luminile de dincolo de copaci.

— Am avut odată un cal și Fred îl chema. Zi de zi a tropăit, până când...

Am auzit încă un scrâșnet de glod strivit sub picioare în spatele meu, apoi o voce de bărbat.

— A murit.

Acasă la Shady

27 MAI 1936

M-am răsucit în lumina tot mai slabă. Un bărbat stătea în picioare, ținând o furcă la fel de înaltă ca el și doar puțin mai subțire. Totul era subțire la el. Hainele, părul. Până și mustața neîngrijită îi creștea rar.

— Asta e a ta? a întrebat.

La început am crezut că se referea la furcă. Apoi am văzut busola legănându-i-se între degete. Alarmată, mi-am verificat geanta. Buzunarul exterior se rupsese când căzusem.

— Eu sunt Shady Howard. Tu trebuie să fii fata lui Gideon.

Am expirat aerul pe care nu știam că îl ținusem în piept până atunci. Mi-a înapoiat busola aurie. Mi-am agățat-o la gât și mi-am vârât-o în cămașă.

— Când am văzut că nu cobori din tren, m-am gândit eu că vrei să-ți faci singură intrarea în oraș.

A spus-o ca și când ar fi sărit și el din câteva trenuri la viața lui. Așa și arăta, cu pantalonii cafenii cusuți și peticiți și cămașa în carouri tocită.

— Ești rudă cu pastorul Howard? Predicatorul de la Prima Biserică Baptistă?

— Unii îmi spun pastorul Howard. Dar tu poți să-mi spui Shady. Mi-am păstrat distanța, neștiind exact ce vrea să spună.

— Îți zic așa pentru că ești predicatorul de la Prima Biserică Baptistă?

— Ei bine, asta e o poveste interesantă.

A pornit la drum, folosind furca pe post de baston.

— Vezi tu, sunt ceea ce se cheamă pastor interimar. Asta însemnând că pastorul de dinainte a plecat, iar eu îi țin locul până vine unul nou.

— De când îi ții locul? am întrebat, gândindu-mă că poate nu avusese timp să-și pună în ordine hainele preoțești. Sau să se bărbierească.

— De paispe ani.

— Oh, am zis eu, străduindu-mă să fiu mai manierată. Deci nu lucrezi la biserică atunci când era și tati pe-aici?

— Nu.

— Păi eu sunt Abilene. Am doispe ani și sunt foarte muncitoare, am spus eu, cum mai zisesem de atâtea ori până atunci, în atâtea alte orașe. Deci presupun că ai primit scrisoarea pe care a trimis-o tati ca să vă anunțe pe vo' toți că am să vin.

Ce-i drept, eu nu prea spun „vo' toți“, dar, de obicei, e bine să încerci să vorbești puțin ca oamenii în al căror oraș urmează să te muți. Cum nu mai fusesem în Kansas niciodată, n-aveam de unde să știu sigur, dar îmi închipuiam că spun lucruri precum „vo' toți“ și „o bucată de drum“ și „vine vreme rea“.

— Ți-e foame? a întrebat Shady. Casa mea e doar o bucată de drum mai încolo.

Iat-o. E amuzant cum oamenii care știu exact unde se găsesc pot să piardă atâta timp dând indicații de drum. Mă gândesc că aceia care nu știu deloc doar merg drept înainte. N-ai nevoie de indicații pentru asta.

— Nu, domnule.

În tren nu mâncasem decât un ou fiert tare, dar aici mă bucuram de ospitalitatea sa și nu-mi venea să cer de mâncare atât de curând.

— Atunci o să mergem în oraș, pentru că trebuie să iau o literă.

Era încă suficientă lumină cât să arunc o privire în oraș. De cum am început să mergem, mi-au venit în minte poveștile lui Gideon ca niște străfulgerări, ca peisajele ce se derulau printre copaci, văzute pe fereastra trenului. Oameni intrând și ieșind zoriți din vitrinele prăvăliilor cu copertine strălucitoare. Nume bizare vopsite pe uși. CARMANGERIA MATENOPOULOS. BRUTĂRIA LUI SANTONI. MAGAZINUL DE NUTREȚ AL LUI AKKERSON.

Mergând în pas cu Shady, am încercat să evoc ceva plăcut și îmbietor din acele povești, dar, uitându-mă în jur, totul era prăfuit și n-am văzut decât uscăciune. Peste tot pe Strada Principală, prăvăliile erau învechite. Cenușii. Fiecare a treia avea ferestrele acoperite cu scânduri. Singurele paravane de soare rămase erau sfâșiate și fleșcăite. Nu era niciun fel de zarvă. Doar câteva suflete obosite întâmpinându-te în ușă ici și colo.

La urma urmei, o belea nu vine niciodată singură. I s-o fi zicând Depresie Economică¹, dar așa zice că de fapt e ditamai prăpastia și că întreaga țară a căzut în ea.

Mai era și o casă mare care părea făcută din turtă dulce și căreia i se scorojise serios vopseaua. O doamnă îngrijită stătea tăcută într-un balansoar pe verandă, neavând vlagă în ea nici cât să se legene. Frizerul, sprijinindu-se de ușa prăvăliei, se holba la mine cum trec. O doamnă de la aprozar își făcea vânt în vreme ce un câine mic lătra prin ușa de plasă. Căutăturile pe care le-am încasat pe când mergeam pe trotuarul de scânduri mi-au dat de înțeles că oamenii ăștia preferau să sufere pe cont propriu decât să împărtășească nenorocirea lor cu un venetic.

Nu am încetinit nici când am ajuns la poștă.

— Am crezut că am venit după o scrisoare.

¹ În original, (the Great) Depression, Marea Criză Economică (1929-1933) a început în Statele Unite ale Americii și a avut efecte devastatoare asupra economiei mondiale în toată perioada anilor '30.

— Nu după o scrisoare. Ci după o literă. De la Hattie Mae de la ziar.

— Hattie Mae Harper? Regina Balului din 1917?

— O cheamă Hattie Mae Macke acum, dar ea este.

Măcar era și ceva familiar în orașul ăsta. Mă întrebam dacă Hattie Mae încă mai scria „Auxiliarul de știri“.

Biroul ziarului *Manifest Herald* era pe Strada Principală. Intrând, am găsit o dezordine de nedescris. Ziarele erau așezate în grămezi înalte de câte un metru. O mașină de scris stătea pe o masă aglomerată, având unele butoane împrăștiate împrejur ca și cum ar fi încercat să scrie „explozie“ și explozia chiar ar fi avut loc.

— Shady? Tu ești? a strigat din spate o voce de femeie. Tocmai mă pregăteam să închid. Mulțumesc mult că ai venit să iei...

O femeie corpulentă a ieșit din camera din spate, cu părul prins într-un coc răvășit. Când m-a văzut, și-a dus mâinile la față.

— Ce dulceață mică! Tu trebuie să fii Abilene.

— Da, doamnă.

— Vai, dar ce semeni cu taică-tău!

M-a strâns la pieptul său cald și am simțit-o suspinând. Când mi-am ridicat privirea către ea din nou, avea ochii umezi.

— Vrei niște suc? Bineînțeles că vrei. Du-te repejor în spate și ia-ți o sticlă de la rece. Avem Coca-Cola și oranjadă. Alege ce-ți place. Și mai sunt și câteva sendvișuri pe-acolo. Cu brânză și cu carne. Servește-te și nu-mi spune tu mie acum că nu ți-e foame.

— Bine, am spus eu.

Am început să-mi croiesc drum prin labirintul de ziare. Sendvișurile alea sunau bine.

— Îmi cer scuze pentru dezordine. Unchiul Henry insistă să păstreze toate ziarele astea vechi, dar soțul meu, Fred, o să construiască în sfârșit o magazie în spate, așa că încerc să le organizez.